

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΠΟ ΕΞΕΤΑΣΗ

Κατειλημμένα κτίρια, στέκια, μουσικές εγκαταστάσεις, τυπογραφικές μηχανές, βιβλιοθήκες, αρχεία εφημερίδων, εξοπλισμός για διαδηλώσεις. Και τι δεν έχει το κίνημα! Ακόμα και σήμερα, μετά από χρόνια επίθεσης στις καταλήψεις, εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη ποικιλία από διαφόρων ειδών υποδομές οι οποίες προορίζονται να υποστηρίξουν αυτοοργανωμένους σκοπούς.

Για να λέμε την αλήθεια, όμως, υπάρχει και κάτι που απουσιάζει από αυτήν τη λίστα. Και είναι οι συγκροτημένες αφηγήσεις γύρω απ' τη σχέση των υποδομών με την οργάνωση. Πολύ συχνά μαθαίνουμε για το άνοιγμα ενός καινούριου στεκιού ή την αγορά μιας μικροφωνικής. Εξίσου για την εκκένωση μιας κατάληψης ή την παύση της λειτουργίας μιας τυπογραφικής κολεκτίβας. Σπάνια, ωστόσο, έχουμε στα χέρια μας γνώμες, ιστορίες και παραδείγματα για ό,τι συνέβη στο ενδιάμεσο. Τι καθημερινά προβλήματα αντιμετωπίζει μια ομάδα που έχει αποκτήσει υποδομές; Υπάρχουν τρόποι να βάλεις φρένο στην κρατική πίεση απέναντι τους; Πώς κυκλοφορεί η τεχνολογία στο εσωτερικό μιας οργάνωσης; Είναι όλα τους χρήσιμα ερωτήματα που έχουν απαντηθεί ελάχιστες φορές γραπτά. Έτσι, η μνήμη που χάνεται δημιουργεί ένα τεράστιο κενό με άσχημα αποτελέσματα. Το «φτου ξανά κι απ' την αρχή» καθίσταται σχεδόν μονόδρομος.

Πρόσφατα, συμμετείχαμε στην εκστρατεία υπεράσπισης της Κατάληψης Αρχείο 71, στα Εξάρχεια, η οποία απειλήθηκε με εκκένωση. Κάποιες απ' τις λεπτομέρειες θα τις περιγράψουμε παρακάτω. Η διαδικασία στο σύνολο της, όμως, μας θύμισε ότι έχουμε κι εμείς κάτι ψιλά να πούμε για τις υποδομές. Για τη χρήση τους αλλά και για την υπεράσπισή τους.

Το Φωτοτυπικό απ' την Κόλαση

Ιστορίες δεν είπαμε ότι μας λείπουν; Ας ξεκινήσουμε με μια ιστορία, λοιπόν. Κάποια στιγμή, αποφασίσαμε ότι οι συνθήκες είχαν ωριμάσει προκειμένου να αποκτήσουμε ένα φωτοτυπικό μηχάνημα, το ζιροξάκι που λέγαν και παλιότερα. Δηλαδή, δεν το αποφασίσαμε ακριβώς. Απλά υπήρχε μια άκρη για ένα τσάμπα φωτοτυπικό. Και φυσικά με το που το μάθαμε είπαμε «φέρτο, κάτι θα το κάνουμε». Θα μπορούσαμε να το χρησιμοποιήσουμε για τις μικρές μας προκηρύξεις ή για να τα τυπώνουμε τα τρικάκια μας. Εν πάση περιπτώσει δε υπήρχε αμφιβολία ότι θα βρίσκονταν δουλειές για το ζιροξάκι. Το ζιροξάκι, βέβαια ήταν μια γκουμούτσα που ζύγιζε έναν τόνο και κατά τη μετακίνηση του πήγαμε να σπάσουμε τα πόδια μας σε κάτι ανηφόρες. Αλλά μικρό το κακό. Το μηχάνημα έφτασε στον προορισμό του και η άφιξη συνοδεύθηκε με επευφημίες και κάμποσες δοκιμαστικές φωτοτυπίες.

Φαστ-φόργουορντ, περίπου μια πενταετία έπειτα. Το ζιροξάκι βρισκόταν παρατημένο σε μια γωνία κι είχε μαζέψει μια παλάμη σκόνη. Κανείς δεν θυμόταν πια πώς διάολο βγάξεις καν αυτές τις δοκιμαστικές φωτοτυπίες. Κι έτσι ένα ωραίο Σαββατιάτικο πρωινό, τεμαχίσαμε το ζιροξάκι και το στείλαμε κομμάτι-κομμάτι στα σκουπίδια. Σιγά μη δοκιμάζαμε να το τσουλήσουμε για να το κυνηγάμε μετά στην κατηφόρα σαν τους πιο φλώρους καουμπόιδες στην ιστορία του κόσμου, έτσι;

Δείτε τώρα την παραπάνω αφήγηση. Έχει αρχή κι έχει και τέλος. Εκεί περιορίζονται συνήθως όσα μαθαίνουμε για τις κινηματικές υποδομές. Αλλά όλο το ζούμι λείπει. Τι διάολο έγινε και πήγε άκλαφτο το ζιροξάκι; Γιατί δεν λειτούργησε ως καταλύτης της τυπογραφικής μας δραστηριότητας; Και κυρίως: μάθαμε τίποτα για τη φύση των υποδομών μέσα σ' αυτή την πενταετία;

Να σας πούμε τι μάθαμε.

Πρώτον, ότι οι άνθρωποι έχουμε μια περίεργη σχέση με τα υλικά, πόσο μάλλον με τις μηχανές. Νομίζουμε ότι όλα αυτά τα μαραφέτια θα κάνουν κάποια δουλειά από μόνα τους. Τούτη η παραξενιά για κάποιον λόγο πολλαπλασιάζεται όταν μιλάμε για πολλούς οργανωμένους ανθρώπους και τις υποδομές τους. Αλλά καθόλου έτσι δεν είναι τα πράγματα. Τη δουλειά την κάνουμε εμείς, οι άνθρωποι. Στην περίπτωση μας, πρόκειται για συλλογική εργασία που πρέπει να κατατεθεί από δεκάδες συντονισμένα χέρια και

μουαλά. Και δεν είναι καν τόσο απλό. Διότι όταν μιλάμε για αυτοοργανωμένες διαδικασίες, τη συλλογική εργασία δεν πρέπει μόνο να την κάνουμε. Πρέπει να συμφωνήσουμε τον σκοπό της, πρέπει να πειστούμε ότι αυτός ο σκοπός έχει σημασία. Με απλά λόγια: αν κανείς νομίζει ότι παίρνοντας ένα φωτοτυπικό θα αυξήσει την παραγωγή του σε προκηρύξεις, πλανάται πλάνην οικτρά. Το μελάνι πάνω στο χαρτί είναι το τελευταίο βήμα σε μια διαδικασία με πολλά προηγούμενα απαραίτητα βήματα. Τελικά η περίεργη σχέση των αυτοοργανωμένων ομάδων με τα υλικά, έχει την εξήγηση της. Είναι η κρυφή ελπίδα ότι μπορείς να παρακάμψεις όλα αυτά τα βήματα, επειδή μια υποδομή θα σου κάνει πολύ καλά το τελευταίο. Μα φυσικά δεν έχει καμία σχέση με την πραγματικότητα. Αφήστε το παράδειγμα με το ζιροξάκι και βάλτε στη θέση του ό,τι άλλη υποδομή έχει τύχει να πέσει στα χέρια σας ή να βρεθείτε εντός της. Θα βγάλει νόημα.

Το δεύτερο που μάθαμε είναι ότι όσον αφορά τις υποδομές, καλό είναι πρώτα να έχεις σκεφτεί τι διάολο θα τις κάνεις και μετά να ξεκινάς το σπρώξιμο στην ανηφόρα, όπως καθόλου δεν κάναμε καλή ώρα με το φωτοτυπικό. Καμία σημασία δεν έχει αν μπορεί μια ομάδα να προμηθευθεί φθηνά ή και τσάμπα ένα φωτοτυπικό, μια μικροφωνική, ακόμα κι ένα διαστημόπλοιο στην τελική. Αυτό που μετράει είναι να υπάρχουν συγκεκριμένοι πολιτικοί σκοποί από τα πριν για μια υποδομή και φυσικά η οργανωτική συνοχή προκειμένου να κατατεθεί εργασία γι' αυτούς τους σκοπούς. Διαφορετικά, το αποτέλεσμα το ξέρετε. Δεν πα να 'χαμε πάρει και το Απόλο 11 κοψοχρονιά, μια παλάμη σκόνη θα μάζευε σε κάποιο υπόγειο. Αυτός είναι φυσικά και ο λόγος που στο τέλος δεν θυμόμασταν ούτε πώς διάολο δούλευε το ζιροξάκι. Η υποδομή δεν εντασσόταν με κανέναν τρόπο στους σκοπούς μας, άρα κανείς δεν είχε διάθεση να καταθέσει την απαραίτητη εργασία για να την λειτουργεί, άρα ο καιρός περνάει, η σκόνη μαζεύεται κι η μνήμη χάνεται, ακόμα και γύρω απ' το on/off.

Τελικά, το πιο βασικό που μας έμαθε το ζιροξάκι γύρω απ' το ζήτημα των υποδομών ήταν ότι η ίδια τους η σημασία χωριά μπροστά στην οργάνωση των σχέσεων και της εργασίας στο εσωτερικό μιας αυτοοργανωμένης διαδικασίας. Με άλλα λόγια, ο βέλτιστος υλικοτεχνικός εξοπλισμός δεν οδηγεί αναπόφευκτα στο βέλτιστο πολιτικό αποτέλεσμα. Το καλύτερο φωτοτυπικό δεν βγάζει την καλύτερη προκήρυξη, η πιο πετυχημένη συναυλία δεν γίνεται επειδή πήραμε τα πιο δυνατά ηχεία, η πιο ζωντανή κατάληψη δεν είναι αυτή που μετράει τα περισσότερα τετραγωνικά μέτρα. Είναι η πολιτική συγκρότηση, οι σαφείς στόχοι και οι συμπαγείς σχέσεις που προέχουν. Το πόσο καλά μπορείς να κάνεις χρήση μιας υποδομής, άλλωστε, είναι απ' αυτήν τη σκοπιά και δείκτης του πόσο καλά τα πας σαν οργάνωση σ' όλους αυτούς τους τομείς. Για να το πούμε κι ακόμα συντομότερα: οι σχέσεις είναι που κρατάνε ζωντανές τις υποδομές και η συλλογική εργασία είναι που μπορεί να τις κάνει χρήσιμες. Η ανάποδη αντίληψη καταλήγει σε σκόνη, σκουριά και νεύρα απ' αυτά που έχεις καθώς πετάς το ζιροξάκι στα σκουπίδια.

Η Κατάληψη Αρχείο 71

Το Αρχείο 71 είναι ένας χώρος στα Εξάρχεια απ' αυτούς που έχουν διδάγματα σαν και τα παραπάνω εγγεγραμμένα στη λειτουργία τους. Τη στιγμή που μιλάμε, μετράει κοντά δεκαπέντε χρόνια ζωής. Σ' αυτά τα δεκαπέντε χρόνια έχει να παρουσιάσει πλούσια εκδοτική δουλειά, μια βιβλιοθήκη που αριθμεί χιλιάδες τίτλους, ένα εκτενές κινηματικό αρχείο και κάμποσες ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις. Αυτός ο χώρος φιλοξενεί και τις δικές μας εκδόσεις, συχνά-πυκνά και τις μουτσούνες μας. Φωτοτυπικό μέχρι στιγμής δεν έχει πέσει στην αντίληψή μας.

Πρόσφατα, λοιπόν, το Αρχείο 71 δέχθηκε απειλές εκκένωσης. Οι ιδιοκτήτες του κτιρίου —ένας οργανισμός που ονομάζεται «Ασυλο Ανιάτων», κρατήστε το αυτό για αργότερα— ανάρτησαν αγγελίες στο διαδίκτυο για ενοικίαση του ακινήτου και προκήρυξαν έναν σχετικό διαγωνισμό. Αμφότερα συνοδεύονταν με υποσημείωση από μεριάς των ιδιοκτητών: «έχει αναρ-

χικούς, η ευθύνη απομάκρυνσης βαρβαίνει τον ενοικιαστή». Έτσι είναι που προσκληθήκαμε να συμμετάσχουμε στην καμπάνια υπεράσπισης του Αρχείου και φυσικά το κάναμε με μεγάλη χαρά. Γνωρίζαμε, άλλωστε, ότι θα ήταν μια διδακτική διαδικασία. Οπότε πρώτα θα σας την περιγράψουμε. Κι έπειτα, όπως υποσχεθήκαμε, θα συμπληρώσουμε τα συμπεράσματα μας γύρω απ' τις υποδομές με μερικά που αφορούν την υπεράσπισή τους.

Αυτό που τοποθετήθηκε εξαρχής στο επίκεντρο της καμπάνιας ήταν οι ίδιοι οι ιδιοκτήτες του ακινήτου. Δεν χρειάστηκε και πολλή έρευνα για να ανακαλυφθεί ότι το ευαγές ίδρυμα που ονομάζεται Άσυλο Ανιάτων είναι ένας από τους μεγαλύτερους ιδιοκτήτες ακινήτων στην ελληνική επικράτεια. Για να καταλάβετε το μέγεθος, συναγωνίζεται την Εκκλησία της Ελλάδος. Και όπως συμβαίνει με κάθε ιδιοκτήτη ακινήτων που σέβεται τον εαυτό του, η ιστορία του είναι πολύ βρώμικη. Συγκεκριμένα, η ενασχόληση του Ασύλου με τους ασθενείς έχει στην πραγματικότητα έναν διόλου φιλανθρωπικό σκοπό: να πεθάνουν ενώ βρίσκονται στην περιθαλπή του και τα ακίνητα τους να περάσουν στην ιδιοκτησία του. Σατανικό, έτσι; Τόσο σατανικό που στον κάτι παραπάνω από έναν αιώνα λειτουργίας του, αυτό το ίδρυμα έχει συγκεντρώσει κάπου χίλια ακίνητα.

Ζοφερή πραγματικότητα, για όποιον τυχαίνει να έχει πάρε-δώσε με το Άσυλο Ανιάτων. Καθόλου ζοφερή προοπτική για τους καταληψίες, όμως! Να εξηγήσουμε. Οι απειλές αξιοποίησης του κτιρίου είχαν τελικά ως πηγή έναν οργανισμό με βρώμικο παρελθόν και παρόν. Η συνθήκη αυτή, όπως καταλάβαμε και στην πορεία, είναι κάποιου είδους κοινό μυστικό. Δεν χρειάστηκε πολύς χρόνος, λοιπόν, για να συνειδητοποιήσουμε ότι για εμάς, τους υπερασπιστές της κατάληψης, όλα αυτά αποτελούσαν ευκαιρία.

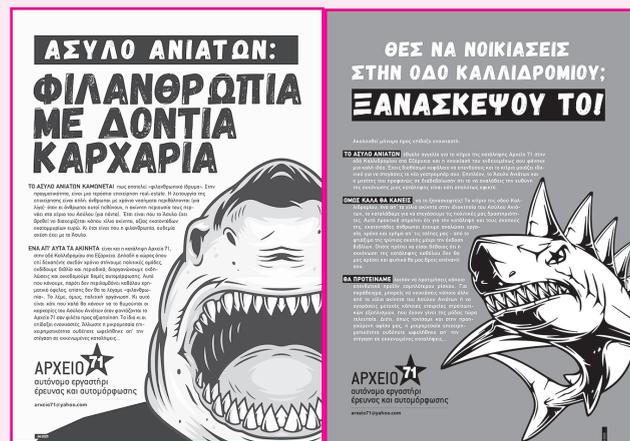
Κινηθήκαμε γρήγορα. Λίγες μέρες αφότου η αγγελία αναρτήθηκε στο διαδίκτυο, η πόλη είχε γεμίσει με μια αφίσα που υπενθύμιζε τη φύση του Ασύλου Ανιάτων. Από τα Λιόσια μέχρι τον Πειραιά, ένας καρχαρίας διατράνωνε ότι δεν πρόκειται για φιλάνθρωπους αλλά για μαφιόζους διαχειριστές ακινήτων. Την αφισκολληση ακολούθησε μια συγκέντρωση έξω από τα κεντρικά γραφεία του Ασύλου στο κέντρο της Αθήνας. Τα συνθήματά μας κι οι προκλήσεις μας είχαν σκοπό να είναι καλά ενημερωμένοι για τα συμπεράσματα μας τόσο οι γείτονες του Ασύλου όσο κι όσοι εργαζόνταν μέσα στο κτίριο. Κι ο δεύτερος γύρος δεν άργησε. Μερικές βδομάδες αργότερα, μια ακόμα αφίσα με καρχαρία τίγκαρε τους τοίχους της μητρόπολης, αυτή τη φορά απευθυνόμενη στους υποψήφιους ενοικιαστές του κτιρίου όπου στεγάζεται το Αρχείο. Κι ακόμα μια συγκέντρωση διοργανώθηκε έξω απ' τα γραφεία. Παράλληλα, η πρόσοψη της κατάληψης αναμορφώθηκε για να υπενθυμίζει σε κάθε περαστικό ότι δεν πρόκειται για κτίριο προς ενοικίαση, πρόκειται για κατάληψη. Οι γείτονές της μας είδαν κάμποσες φορές στους γύρω δρόμους να το γκαρίζουμε μοιράζοντας προκλήσεις.

Οπότε το σκεπτικό μας, ήταν σχετικά απλό; Στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, θέσαμε σε ολόκληρη την πόλη ένα ερώτημα. Τι προτιμάτε; Να παραμείνει ανοιχτός ένας χώρος στον οποίο γίνονται εκδόσεις βιβλίων και εκδηλώσεις ή να κρατήσουν σφιχτά το χιλιοστό πρώτο τους ακίνητο κάτι τύποι που σκοτώνουν γέρους και τους παίρνουν τα σπίτια; Νομίζουμε ότι το ερώτημα μας ήταν πετυχημένο. Κατά τη διάρκεια της πρώτης μας παρέμβασης στο Άσυλο, ένας απ' τους περίοικους μας φώναξε «1200 είναι τα ακίνητα τους παιδιά!» εμφανώς τσαντισμένος με το ευαγές ίδρυμα. Το πήραμε ως μήνυμα ότι το ερώτημα αυτό δεν αφορούσε μόνο εμάς.

Μήνες έπειτα, η αγγελία έχει πλέον αποσυρθεί, τα deadline του διαγωνισμού έχουν παρέλθει και η κατάληψη βρίσκεται ακόμα στη θέση της. Όπως καταλαβαίνετε, αισιοδοξούμε. Μέχρι την επόμενη φορά.

Χώρα από την αισιοδοξία, όμως, υπάρχουν κι άλλα να κρατήσουμε. Ας πούμε: κατά τη γνώμη μας, η εκστρατεία υπεράσπισης του Αρχείου 71 ήταν πετυχημένη γιατί είχε συγκεκριμένο αποδέκτη, το Άσυλο Ανιάτων. Δεν βάλαμε στο στόχαστρο το κράτος, έτσι γενικά κι αόριστα. Αλλά έναν πραγματικό μηχανισμό, με πραγματικούς ανθρώπους. Μια προσιτή, διόλου άπρωτη πτυχή του γαλαξία οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων και ιδρυμάτων που απλώνεται γύρω μας. Ακόμα περισσότερο όμως, η εκστρατεία αυτή είχε στον πυρήνα της μια συγκεκριμένη αντίληψη των κοινωνικών σχέσεων και μια συγκεκριμένη τεχνογνωσία για το πώς να τις επηρεάσεις προς όφελος σου. Δεν επινοήθηκαν αυτά τη στιγμή που το Άσυλο Ανιάτων μας απείλησε μέσω Σπιτόγατου. Ήταν δυνατότητες που καλλιεργούνταν στο εσωτερικό της κατάληψης επί δεκαπέντε χρόνια, σχέσεις που δουλεύονταν

Η ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ 71

Οι αφίσες που κολλήθηκαν σε ολόκληρη την Αθήνα.

Στιγμιότυπο από συγκέντρωση έξω από το Άσυλο Ανιάτων. Στο πλάι ένα απ' τα τρικάκια που πετούσαμε.

Η ανανεωμένη πρόσοψη της κατάληψης.

